

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest, Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Slidrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Gezet tot een teken

..... en tot een teken, dat weder-sproken zal worden, opdat de gedachten uit vele harten geopenbaard worden.

Lukas 2: 34b, 35b.

Bedeeld met de Geest des Heeren, spreekt Simeon door de Geest des Heeren. Met het Kind in de armen zien we hem staan in de tempel. Lovende en prijzende God de Heere. Hij zal nu afreizen in volle heerlijkheid. De dood zal voor hem geen verschrikking zijn. Na de dood is het leven hem bereid, God zal hem opnemen in Zijn heerlijkheid. Hij kent de gemeenschap met God in de geboren Zaligmaker. Zijn ogen mochten aanschouwen de zaligheid Gods. Geleid door de Heilige Geest laat hij in het uur van afscheid, van heengaan uit de tempel, een profetisch getuigenis horen: „Zie, deze wordt gezet tot een val en opstanding in Israël”. Dit zal door de Geborene werkelijkheid worden.

Maar er is nog meer. Er kan van Hem nog meer gezegd worden. In vers 34 lezen we het aaneenschakelend voegwoord:en. „En tot een teken, dat weder-sproken zal worden”. Ook daartoe is Hij gezet. Gesteld. Dit is een echt oud-testamentisch woord. De geschiedenis van het verbond is er mee begonnen, want God zeide tot de slang: „En Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw”. De Heere zal vijandschap zetten tussen tweeërlei zaad. De oud-testamentische gelovige gevoelde diep, dat al wat gebeurde een beschikking Gods was. Verwerkelijking van Gods raad. Nu, in de geboren Zaligmaker, volbrengt God bijzonder wat Hij in Zijn raad heeft vastgelegd. Hetgeen Jezus doen zal, hetgeen met Hem gebeuren zal, wat Hij zijn zal, waartoe Hij in de wereld gekomen is, is door God bepaald. Nimmer vond er een onvoorziene situatie plaats. Er is bij Hem geen sprake van toeval. In heel Zijn leven wordt uitgewerkt wat God de Heere in Zijn heilsraad heeft vastgelegd. Iedere keer weer worden we in de evangeliën daaraan herinnerd. Telkens worden we daarop gewezen. Jezus Zelf wijst daar telkens op. Jezus Christus is van de Vader verordineerd en van de Heilige Geest gezalfd, om te doen, wat Hij doen zal, om te zijn wat Hij zijn zal. Al wat Jezus is, is Hij ambtelijk; al wat Hij doet, doet Hij ambtelijk. Nu is Hij ook gezet (gesteld) tot een teken. Jezus zal tekenen doen. En tijdens Zijn leven heeft Hij vele tekenen gedaan. Zeer velen volgden Hem om de tekenen die Hij deed. Na het wonder op de bruiloft te Kana lezen we: „Dit beginsel der tekenen heeft Jezus te Kana in Galilea gedaan en heeft Zijn heerlijkheid geopenbaard en Zijn discipelen geloofden in Hem”. Dus door Zijn tekenen heeft Hij Zijn heerlijkheid geopenbaard. Maar nu zegt Simeon dat Hij Zelf tot een teken gezet is.

Vele tekenen gaf God onder het Oude Verbond. We denken aan de ark. Het zichtbare teken van Gods tegenwoordigheid. We denken aan de besnijdenis. Het teken en zegel van Gods verbond. En tot de herders in de velden van Efratha klonk het: „En dit zal u het teken zijn: gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe”. In armoede geboren, liggend in een kribbe. Het teken spreekt van Zijn vernedering. Wijst op de verlorenheid

en verdorvenheid des mensen, maar ook op Hem door Wien God de Heere redding, verlossing en zaligheid werkt en schenkt. Nu is Jezus Christus niet een teken Gods, maar het teken. Het teken Gods is Hij. Hij is de Profeet. De Priester. De Koning. De Gezalfde Gods. Nooit tevoren heeft iemand gesproken als Hij. Niemand deed werken als Hij. Niemand bracht een offer als Hij. In Hem zien we de goddelijke en menselijke naturen verenigd. Hij is het uitgedrukte beeld van Gods zelfstandigheid en het afschijnsel Zijner heerlijkheid.

Hij kan zeggen: „Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien”. Hij kan en mag in de ik-vorm spreken. Hij is de enige Heilsmidde-laar. De enige Voldoener en Verzoener. Hij is het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt. Zijn bloed alleen reinigt van alle zonden. Hij kan zeggen: „Niemand komt tot de Vader dan door Mij”. Onder de hemel is er geen andere Naam, gegeven de mensen, door welke wij moeten zalig worden.

Aan het kruis wordt bijzonder gezien wie Jezus Christus is. Dat Hij is het teken Gods. Nu staat er dat dit teken Gods wedersproken zal worden. Tegenspreken is één van de zonden van de mens. In het paradijs wordt dit direct al gehoord. Toen Adam en Eva discipelen van de duivel werden, gingen zij tegenspreken. Vanaf het paradijs woont er een tegensprekend volk op aarde. Dit wordt gehoord wanneer de Heere spreekt. Als God spreekt, spreekt de mens ook, maar Hij spreekt God tegen. De profeten Gods, die in opdracht van hun Zender spreken, zijn daarom ook tegengesproken. Toch hield de Heere in Zijn goedheid en verdraagzaamheid niet op met spreken: „De gehele dag heb ik Mijne handen uitgestrekt tot een ongehoorzaam en tegensprekend volk”.

Na de profeten heeft de Heere de hoogste profeet en leraar gezonden en zal men naar Hem horen? Zal men stil zijn voor Hem? Ook Hij wordt tegengesproken. Niemand van Gods gezanten heeft zoveel tegenspraak ontmoet als Jezus. Dit tegenspreken heeft nog geen einde genomen. Ook heden wordt het gehoord. Geuit in onze woorden. Het wordt vooral bemerkt in onze houding en levensopstelling. Het kruis van Christus is ons een ergernis. Het zich moeten gewonnen geven aan Hem, wekt verzet. Ons leven te moeten verliezen om zalig te worden, verwekt weerstand. Het zalig worden door Hem alleen, is tegen onze natuur. We willen door de werken der wet gerechtigd worden. We stoten ons aan de heilige eisen Gods. Tegenspraak ontmoet de positieve eis tot gehoorzaamheid. De heiligmaking en haar bijbelse beoefening roept bedenkingen op en we trachten ons weg te schuilen achter onze onmacht.

De Heere zegt: „Een teken, dat wedersproken zal worden”. De eeuwen door! „Opdat de gedachten uit veler harten geopenbaard worden”. Er moet openbaar worden wat er innerlijk in de mens verscholen ligt. God de Heere weet alles, maar Hij wil dat het openbaar komt. Opdat blijke hoe verdorven de mensen zijn, hoe schuldig en veroordelenswaardig ze zijn, maar ook hoe machtig en heerlijk Zijn genadewerk is en daardoor uitblinke de rijkdom van Zijn ontfermende liefde.

Vijandschap in woorden en daden, maar ook het zoeken van de geboren Zaligmaker. De hartelijke begeerte om door Hem geleerd en

Van de administratie

Zoals ds. Blom in het vorige blad reeds schreef, zal bij dit eerste nummer van de 17e jaargang een acceptgirokaart worden gevoegd.

We verwachten dan ook binnenkort weer een stroom van betalingen (en giften?). Laten we allen direct de kaart invullen en opsturen naar de giro of de bank. Sommigen hebben de gewoonte pas in de loop van het jaar te betalen. De nieuwe jaargang gaat echter 1 januari in, dus s.v.p. dan ook in januari betalen, dat is voor ons gemakkelijker en u vergeet het dan niet. Heeft u vorige jaargangen nog niet betaald, zoudt u dan zo vriendelijk willen zijn dit dan tegelijkertijd te doen? Betaalt u ook voor een andere abonnee, zet u dat er dan duidelijk bij, dat voorkomt misverstanden.

We ontvingen in de afgelopen periode 2 giften voor de school in Dundas, n.l. één van f 10,- en één van f 1000,-, terwijl we voor ons blad f 167,50 aan giften ontvingen. Ook werden weer 5 nieuwe abonnees geboekt. Voor dit alles heel hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720 - 74202, giro 704350.

Van de redactie

1. **Boeken.** De bundel met preken van Ds. Sneepe vindt nog steeds afnemers. Er is nog voorraad. Dus men kan bij de uitgever of de boekhandel terecht met bestellingen. Dat is ook het geval ten aanzien van het boek van Ds. Van der Ent over **Gideon**. Aan de uitgave van het boekje **De Kerk een wonder** wordt gewerkt. Dat is ook zo met het nieuwe boek van Ds. Van der Ent over **Filemon**. Het ziet er naar uit, dat dit met enkele maanden verkrijgbaar is. We noteren graag bestellingen op al deze boeken.

2. **School voor Dundas en Hamilton.** We ontvingen een gift van f 40,- van een Chr. Geref. diakonie, rek. 32.14.09.388, en een gift van f 400,- voor 2 jaar van de diakonie van de Chr. Geref. kerk te Vianen. Hartelijk dank. Zie ook het bericht van Ds. Tamminga, elders in dit nummer.

3. **Acceptgirokaarten.** Het is de bedoeling dat deze in dit nummer worden ingesloten. We hopen dat daarbij geen vergissingen worden gemaakt. Mochten aan adressering of wat ook gebreken kleven, laat men dat dan aan de administratie doorgeven. Het wordt zeer op prijs gesteld - zie wat onze administrateur schrijft - dat spoedig tot betaling van het abonnementsgeld wordt overgegaan. Het bedrag is minder dan de helft van de werkelijke kosten van de uitgave van ons blad. We willen dit lage bedrag handhaven, wat tot nu toe mogelijk is door de vele overbetalingen en giften en de collecten op onze ontmoetingsdagen.

4. We zonden een poosje geleden aan een aantal abonnees, die een paar jaargangen niet betaald hadden, een briefje met verzoek alsnog tot betaling van het verschuldigde over te gaan. Niet allen hebben aan dit verzoek voldaan. Daardoor staan we voor de noodzaak met de toezending van ons blad te stoppen. We willen dat echter nog niet doen, in de hoop, dat alsnog spoedig betaling plaats vindt. Ook van het abonnementsgeld voor de nieuwe jaargang. Wat nu eenvoudig is met gebruikmaking van de ingesloten acceptgirokaart. Voor aller medewerking bij voorbaat vriendelijk dank.

B.

geleid te worden. Tweeërlei gezindheid, tweeërlei levensuiting, tweeërlei opstelling zal er zijn op Zijn spreken. Nu zijn we van

huis uit allen tegensprekers. Maar wonder van Gods genade, nu kunnen tegensprekers nog bekeerd worden naar Gods welbehagen in Christus. Door de genade Gods worden tegensprekers zwijgers. Belijders van alle zonden. Ook van de zonde van het tegenspreken. Tegensprekers worden bidders: „Regeer ons door Uw Woord en Geest”. Tegensprekers leren zich overgeven aan Hem, om zich door Hem te laten zaligen.

M.C. Tanis.

DE DORDTSE LEERREGELS Les 72

Rectificatie

In het vorige nummer van ons blad staat er in onze behandeling van artikel X van de D.L. (ongeveer bij de 44ste regel vóór het eind van ons artikel):

„Ja, al meer openbaart zich een ingrijpend euvel, dat men als 't ware geen onderscheid meer stelt tussen de „verwerping” en de „toepassing” van de zaligheid, door Christus volbracht.”

Voor het woord „verwerping” gelieve men te lezen: „verwerving”.

Gaan we thans nader nog even in op dit tiende artikel.

HOOFDSTUK V.

Artikel X (vervolg)

De verzekerdheid des geloofs wordt niet gekend uit enige bijzondere openbaring, zonder of buiten het Woord Gods, maar..... uit de **beloften Gods**, zo zegt dit artikel. En dan wijst het ook op: Het GETUIGENIS DES HEILIGEN GEESTES, naar Romeinen 8 : 16: „Die Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn.”

Dit „Getuigenis van de Heilige Geest” in het hart van Gods kinderen gaat ook niet buiten Gods Woord Zelf om, want het ligt erin begrepen. We lezen in I Johannes 5 : 6b: „En de Geest is het, Die getuigt, dat de Geest de waarheid is.”

Welnu, wat nu moeten we verstaan onder het getuigenis van de Heilige Geest in het hart van Gods volk? Dat geschiedt echter niet met een hoorbare stem buiten Gods Woord om, maar een getuigen met de geest van Gods kinderen. We zouden kunnen zeggen, dat het een **overtuigen** is. Zo lezen we in Johannes 16 : 8: „En Die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde en van gerechtigheid en van oordeel.”

Zo overtuigt de Heilige Geest ook van de noodzakelijkheid der bekering en van de verzoening met God.

Hij laat zien, dat er voor schuldigen een mogelijkheid is van Godswege om zalig te worden. Hij laat dat overtuigend zien uit de onveranderlijke beloften van het Evangelie. Hij leidt ook in al de waarheid. Dat lezen we in Johannes 16 : 13, namelijk: „Hij zal u in al de waarheid leiden.”

Ja, zo lezen we ook verder in vers 14: „Die zal Mij verheerlijken”.

De Heilige Geest komt hier voor als **TROOSTER**, Die Christus tot Zijn discipelen gezonden heeft (vers 7).

Deze overtuigende kracht van de Heilige Geest is inderdaad nodig voor Gods kinderen. Want zij laten zich vaak niet zo spoedig overtuigen. Ach, wat kunnen zij met allerlei tegenwerpingen komen.

Daarom is het zulk een weldaad, dat de Heilige Geest steeds volhoudt met Zijn **getuigend werk**; ja, zó, dat de twijfelingen **overgaan tot ootmoedig buigen**. Dan opent de Heilige Geest de rijkdom van 's Heeren beloften, dan doet Hij de onwankelbare vastheid van die beloften zodanig met kracht verstaan, dat het geloof doorbreekt. Dan krijgt men die sterke „vertroosting”, waarvan de apostel schrijft in Hebreë 6 : 18.

Zo brengt de Heilige Geest ook tot de rijke verzekerdheid van de vergeving der zonden door krachtige toepassing van het kostelijke, allesreinigende **bloed** van Christus, ja, tot de rijke bewustheid van het kingschap Gods, waarvan de apostel gewaagt in het schone hoofdstuk 8 van de Romeiner-brief:

„Die Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn.”

Verder wijst artikel X op de vruchten van het geloof, namelijk: „De ernstige en heilige oefening van een goede conscientie en van goede werken.”

Neen, die geven geen „verdienstelijkheid”

tot de zaligheid, zoals Rome leert; maar zij mogen wel „middelen” zijn om tot verzekerdheid van het geloof te komen. Nooit kunnen „verzekerdheid” en een ondanikbaar leven samengaan.

Och zeker, Gods kinderen kunnen wel eens in zonden vallen. Denk aan David en aan Petrus. En wat is daarvan dan het droevige gevolg? Wel, dat het „geloven” inzinkt en dat het „geweten” zodanig kan geschokt worden, dat David in psalm 32 vers 3 (onber.) moest klagen: „Toen ik zweeg, werden mijn beenderen verouderd in mijn brullen de ganse dag.”

En wat kan dan ook een slapte zich voordoen ten opzichte van het aanbinden van de strijd tegen zonden.

Daarom schrijft Paulus ook aan de jonge Timotheus: „de goede strijd te strijden”, „houdende het geloof en een goed geweten; hetwelk sommigen verstoten hebbende, in het geloof schipbreuk geleden hebben.” (I Tim. 1 : 18 en 19.)

En wat kan „schipbreuk-lijden” **zeer schadelijke** gevolgen hebben. Daarom sprak de Heere Jezus tot Zijn discipelen bij Zijn gebedsstrijd in Gethsémané: „Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt: de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak.” (Markus 14 : 38).

Zo moet het geweten **geoefend** worden, schrijft ons artikel. Het noemt die oefening een „heilige oefening”.

En dat is niet maar een „conclusie-trekken” of zoals iemand schreef: een paar goede werken in een automaat te doen en er dan een briefje uittrekken voor onze verzekerdheid.”

Daarom schrijft Paulus aan Timotheus: „En oefen uzelf tot Godzaligheid.” (I Tim. 4 : 7b.) En dan voegt hij hieraan toe volgens vers 8: „Want de lichamelijke oefening is tot weinig nut, maar de Godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens.”

Tenslotte wijst dit artikel X op het droeve **gemis** van de geloofsverzekerdheid. Zulks in verband met de troosteloze leer van de Remonstranten. Deze vinden we omschreven in hoofdstuk V van de „verwerping der dwalingen”, artikel V, waar we lezen:

„Die leren: Dat men geen zekerheid van de toekomstige volharding in dit leven kan hebben zonder **bijzondere openbaring**.”

En dan antwoorden onze Dordtse vaderen hierop:

„Want door deze leer wordt de vaste troost der ware gelovigen in dit leven weggenomen, en de twijfeling der Pausgezinden in de Kerk weder ingevoerd.”

Zie, dit overziende, is het toch wel zaak, dat bekommerde harten zouden staan naar de geloofsverzekering en haar troost te mogen ervaren, welke zo rijk in Zondag 1 beleden wordt en wel in het kostelijke antwoord op de vraag:

„Wat is uw enige troost, beide in het leven en sterven?”

„Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven, niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmaker Jezus Christus eigen ben, enz.”

En wat is dan die laatste zin tevens een duidelijk toepasselijk slot op hetgeen we van dit artikel X hebben opgemerkt en getracht hebben een weinig te verklaren:

„Waarom Hij mij ook door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekert..... en Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt.”

Is dat ook voor u, waarde lezer(es) het grootste belang geworden? Dit geve de Heere, door Zijn Woord en Geest!

Dr.

v.L.

Om hét Liedboek

6. Koersverandering of niet?

Dezer dagen bereikte mij via ds. G. Blom een vraag van één van onze abonnees, waaraan ik graag in dit artikel aandacht geef. Hoewel het aan de vraag en beantwoording niet zozeer toedoet, is het misschien toch goed te weten, dat deze abonnee predikant is. Niet in onze kerken, maar in de Nederlandse Hervormde Kerk. Hij heeft de Gereformeerde prediking lief en begeert deze daar te brengen. Het is verblijdend, dat ook van deze zijde er meeleven is met de zaak, die wij

zoeken te dienen. Het blijkt namelijk dat deze predikant al jaren ons blad met veel belangstelling leest. Het doet altijd goed dat van buiten onze kring te horen.

Belangstelling wil niet zeggen dat er geen vragen zijn ten aanzien van de artikelen. Dat behoeft ook niet. Het blijkt, dat er bij onze lezer een vraag is ten aanzien van de artikelen over het synodebesluit aangaande het lied in de eredienst. Die vraag luidt: „Is het wel juist dat onze kerken een andere koers zijn gaan varen door het synodebesluit, omdat op de synode van Dordt al enige gezangen zijn toegelaten?”

Het is mij een genoegen om op deze vraag in te kunnen gaan. Allereerst al terwille van de vraagsteller zelf. Zo mogelijk wil ik graag de vragen van abonnees beantwoorden. Uiteraard moeten ze dan wel passen in het geheel en zo ook nuttig zijn voor allen. En deze vraag is dat zonder meer. Deze raakt een zaak, die belangrijk is voor het onderwerp, dat ons bezighoudt en móet daarom onze aandacht **hebben**. Het is voor onze lezer een vraag maar voor velen juist niet. Zij stéllen het zonder meer: wij kunnen met de synode van Dordt - bedoeld zal ongetwijfeld zijn de Nationale Synode van Dordrecht 1618-1619 - niet tegen vrije liederen in de eredienst zijn. Deze was blijkens de „enige gezangen”, die werden toegelaten, toch niet principieel tegen gezangen! Die woorden zijn onder ons op een misschien wat andere manier meer dan één keer gebruikt. Het blijkt trouwens uit het boekje van ir. G.B. Smit, uitgegeven als vertolking van het standpunt van de Gereformeerde Bond in de Hervormde Kerk, dat ook daar die vraag niet onbekend was en is. In hoofdstuk III 4, 4 wordt ingegaan op de vraag: „en de enige gezangen dan? Vandaar: is het wel een koerswijziging, als de mogelijkheid geopend wordt om te komen tot een bundel liederen voor de eredienst, die niet direct aan de Schrift zijn ontleend?”

Voordat ik op de vraag in ga, is het terwille van de lezers goed om hier de uitspraak van de Nationale Synode van Dordrecht 1618-1619 aan te halen. Dan kunnen we zien, waar we het over hebben. Deze luidt als volgt: „In de kerken zullen alleen de 150 Psalmen Davids, de Tien Geboden, het Onze Vader, de 12 artikelen des geloofs, de Lofzangen van Maria, Zacharias en Simeon gezongen worden. 't Gezang: o God, die onze Vader zijt, wordt in de vrijheid der kerken gesteld om 't zelve te gebruiken of na te laten. Alle andere gezangen zal men uit de kerken weren en waar er enige alreeds ingevoerd zijn, zal men dezelve met de gevoeglijkste middelen afstellen”.

Dat het wel om een duidelijke koersverandering gaat, als er besloten is om de mogelijkheid te openen tot vaststelling van een bundel „vrije” liederen, ook al zijn deze aan bepaalde voorwaarden gebonden, valt in het licht van deze bepaling en de geschiedenis rondom niet zo moeilijk aan te tonen. Om het voor ieder gemakkelijk te maken de beantwoording van deze vraag te volgen noem ik eerst de gezichtspunten, waarover ik meen iets te moeten schrijven: 1. over welke „enige gezangen” in deze uitspraak wordt gesproken. 2. in welke situatie deze bepaling werkelijkheid geworden is. 3. welke „koers” zich zonder meer in deze uitspraak aftekent. Allereerst wil ik dus iets zeggen over het getal van de „enige gezangen”, die door de Dordtse Synode werden toegelaten. De nuchterheid gebiedt te zeggen dat dit getal niet groot is geweest. Je kunt dit op een verschillende manier benaderen. Je zou kunnen zeggen, het zijn er zeven. Met evenveel recht kan je zeggen, het zijn er maar twee of zelfs één. Het gaat er maar om wat men onder een „vrij” lied verstaat. In feite is het toch al vast onjuist om de Tien Geboden, het Onze Vader, de lofzangen van Maria, Zacharias en Simeon gezangen in de gangbare zin te noemen. Het gaat hier zonder meer over berijmingen, die direct gebonden waren aan de Heilige Schrift. Calvijn heeft ook al spoedig berijmingen van de lofzangen, de Wet des Heeren en het Onze Vader willen laten zingen in de kerk. Zonder meer zal ieder toestemmen dat deze liederen geheel binnen het beginsel vallen dat in Dordrecht 1618-1619 voor het lied in de eredienst gegolden heeft. Denk eens aan de lofzangen van Maria enz. Zij zijn berijmingen van geïnspireerde liederen. Het is zelfs helemaal niet onjuist om ze Psalmen te noemen. Opmerkelijk is het ook dat in het eerste

liederenboek, dat in de tijd der reformatie werd gebruikt, dat van jhr. van Zuylen-van Nyevelt ook lofzangen stonden uit het Oude Testament bijvoorbeeld berijmingen van het lied van Mozes en van Hanna. Wie zou er bezwaar tegen mogen hebben dat goede berijmingen van zulke liederen een plaats kregen in de eredienst? Het zijn Psalmen geweest!

Het valt op dat de berijming van de twaalf artikelen in één lijn gesteld wordt met die van de Tien Geboden en het Onze Vader. Strikt genomen is dat niet helemaal juist. De twaalf artikelen zijn aan de Schrift ontleend, maar zijn er niet rechtstreeks in te vinden. Het zou dus als een „gezag” te beschouwen zijn.

Dan blijft er nog over: het gezang: o God, Die onze Vader zijt. Wie zijn psalmboekje opslaat vindt dat aan het eind onder de „enige gezangen”. Na de tweede berijming van de twaalf artikelen staat de z.g.n. „bedezang voor de predikatie”. Dat gezang was al te vinden in de tweede liederenbundel van de reformatische tijd, die van Johannes van Utenhove. De synode van Dordrecht 1574 had over dit gezang al eerder een beslissing genomen: „aangaande het gewoonlijk gezang tussen het gebed en de predikatie, o God, Die onze Vader zijt enz., dat zal in de vrijheid der dienaren staan te houden of te laten.....”. Wonderlijk is hier dat er over de vrijheid der dienaren gesproken wordt. Die mochten het dus uitmaken of het al of niet gezongen werd. De synode van Dordt 1618-1619 sprak daar anders over. Deze gaf het in de vrijheid der kerken. Het zal niet teveel gezegd zijn dat hier ondertussen de wens van het volk, dat in de kerk zat, de grootste rol heeft gespeeld. Overigens wil ik daar nu nog niet teveel van zeggen. Dan loop ik eigenlijk al vooruit op de situatie, die een grote invloed op het besluit van Dordt gehad heeft. We komen daar wel aan toe naar we hopen.

Het is en blijft een feit dat het hier dus in wezen om één of twee liederen gaat buiten de directe Schriftberijmingen om. Het is nodig dat we ons dat goed voor ogen stellen. Het lijkt een sluitende redenering: in Dordrecht 1618-1619 werden „enige gezangen” toegestaan en nu kunnen wij wel tot een bundel komen. Zo graag wil men ons een consequentie opdringen, die we niet behoeven te aanvaarden. Het enkele lied dat Dordrecht heeft toegelaten spreekt duidelijk naar de andere zijde. In ieder geval niet naar de zijde van hen, die nu menen daar uit de vrijheid te nemen tot het principieel mogelijk maken van het zingen van andere liederen dan van Psalmen en Schriftberijmingen.

Dan: als het over het getal gaat, heeft helaas de begeerte om gezangen te zingen een andere taal gesproken. Veelal is het in de geschiedenis van het lied in de eredienst gebleken, dat men met weinig liederen begon en met vele is geëindigd. Dat staat eenvoudig zonder meer vast. De synode van de Gereformeerde Kerken besloot destijds dat het getal van de vrije liederen de vijftig niet te boven mocht gaan! Hoeveel zijn er nu? Is het teveel gezegd dat het zelfs in meer dan één kerk van dat verband niet eens meer toe doet? En in onze kerken is als voorwaarde genoemd: „het aantal van deze liederen zal dat van de Psalmen en andere berijmde Schriftgedeelten in ieder geval niet overtreffen”. Het kunnen er dus gelijk al heel wat worden. Ik hoop met velen van niet één. Maar wie laat zich niet waarschuwen door wat de geschiedenis ons telkens laat zien? We kunnen ons zo makkelijk daarvan afmaken: „al is het vroeger gebeurd daarom behoeft het bij ons niet zo te gaan”. En..... „de geschiedenis is niet normatief.....”. Kunnen we ons eigen hart vertrouwen? Dat is een belangrijker zaak dan dat we mooie bepalingen maken. In ieder geval geen redeneren vanuit een enkel toegelaten lied in Dordt naar onze tijd. En daar zijn nog andere redenen voor. We hopen er een volgende keer op in te gaan.

D. Slagboom.

PLAATS
UW FAMILIE-
BERICHTEN IN
BEWAAR HET PAND

Voor de jeugd

Het Zonnekind. 25.

Beste Jongelui!

„En de Geest des HEEREN begon hem bij wijlen te drijven in het leger van Dan tussen Zora en tussen Estaol.”

Richt. 13 : 25.

Al vorderen we niet zo snel met de geschiedenis van Simson, de tijd gaat wel snel. Want als jullie dit lezen is het jaar 1981 al weer verleden tijd. Waar is het jaar gebleven? Dat is een uitdrukking die jullie omtrent de jaarwisseling wel meer dan eens zullen hebben gehoord. Er is in het jaar 1981 veel gebeurd. Ik ga dat hier niet allemaal opnoemen. Wie de krant leest en dan natuurlijk een „verantwoorde krant”, het R.D. die is genoegzaam ingelicht over de gebeurtenissen op het terrein van de wereld, de maatschappij en de kerk. Dat zijn dan de grote dingen.

Doch er zijn ook nog zo veel kleine dingen, die niet aan de grote klok worden gehangen. Dat zijn de dingen van jouw persoonlijke leven. Ik weet deze natuurlijk ook niet. Want de meeste lezers ken ik niet eens. Doch een ieder weet de dingen wel voor zichzelf. Het kan zijn dat jullie een goed jaar hebben gehad. Misschien ben je geslaagd, of heb je een goede baan gekregen. Het tegendeel is ook mogelijk, namelijk dat je niet geslaagd bent of misschien wel zonder werk bent gekomen. Want de werkeloosheid hangt als een dreigend zwaard boven het hoofd van velen. Ik hoop niet dat jullie er door getroffen worden, want dat is een verschrikkelijke zaak. Daar komt niet veel goeds uit voort. Het staat wel niet letterlijk zo in de bijbel, maar het is niettemin toch een waar spreekwoord dat ledigheid des duivels oorkussen is. Als je er mee te maken krijgt, probeer dan toch op de een of andere manier je tijd nuttig te maken, door te studeren, of iets anders te doen. Zeg ook niet: Dat kan ik niet, of: Daar ben ik niet voor in de wieg gelegd, want een mens kan dikwijls meer dan hij zelf weet. Waar een wil is is niet zelden een weg.

Het is ook mogelijk dat je in het afgelopen jaar met ziekten te kampen gehad hebt, het is zelfs mogelijk dat je er op dit moment nog mee te kampen hebt. Ziek zijn valt niet mee, van welke aard die ziekte dan ook moge zijn. Vergeet naast het gebruik van alle geoorloofde middelen vooral die ene Medicijnmeester niet voor alle kwalen. Je weet Wie ik bedoel. Hij is niet alleen machtig om natuurlijke kwalen weg te nemen, maar ook om je van je geestelijke kwalen te verlossen. We hebben daar in het verleden nog al eens over geschreven. We hopen niet van voor niets.

Wat het jaar 1982 ons brengen zal, niemand weet het. De klok staat geen ogenblik stil. Het nieuwe jaar is al weer enkele dagen oud en heeft al weer de nodige wederwaardigheden opgeleverd. We weten niet of we het jaar volbrengen zullen. We zijn maar van gisteren en weten niets. Niets! Dat is ook weer niet het geval. We weten bij alle dingen die we niet weten, dat er Een is Die alles weet. Want Gode zijn al Zijn werken van eeuwigheid bekend. We wensen voor het jaar 1982 jullie allemaal in die geloofswetenschap te mogen leven. Want dat alleen geeft, bij alles wat verontrust in de wereld, rust in het hart. Een voorspoedig nieuwjaar willen we jullie daar ook allemaal nog wel bij toewensen. Meer kunnen we niet doen. Want te geven hebben we niets. We moeten allemaal alles van hogerhand krijgen.

Dat geldt ook de medewerkers aan Bewaar het Pand. Dit zo zachtjes aan bekende blad verschijnt al heel wat jaren. Het wonderlijke is, dat dit altijd nog voor dezelfde prijs gebeurt, terwijl de inhoud er niet minder om geworden is. Het zou kunnen wezen dat je het blad leest terwijl je toch geen abonnee bent. Dat je het leest, daar is natuurlijk niets op tegen. Doch denk er eens over om dan zelf ook maar abonnee te worden. Je kunt dan je eigen blad weer doorgeven aan een ander, in de hoop dat deze het zelf ook zal gaan lezen. De prijs, u weet het, daar is niets op af te dingen. Want goedkoper kan niet. Het is altijd nog tien gulden per jaar. Ik hoor een argeloze lezer zeggen: Wat zegt u, tien gulden per jaar? Ja, ja, f 10,- per jaar. Hoe is het mogelijk daar er zoveel soortgelijke bladen zijn, die meer dan het driedubbele kosten. Het is mogelijk omdat er - gelukkig - nog heel veel lezers zijn

die meer dan het driedubbele betalen. Maar dat doen zij dan geheel vrijwillig, omdat het door hen zo hoog gewaardeerd wordt. Daarbij komen ook nog de jaarlijkse ontmoetingsdagen die zich in een goede belangstelling mogen verheugen en die ook altijd flinke kollekten opleveren. Het een dekt zodoende het ander. En de medewerkers worden er beslist niet rijk van. Het is alles tot welzijn van de lezers.

Ik heb jullie al meer het idee aan de hand gedaan, en dat wil ik toch nog wel eens herhalen. Geef bij de ingang van het nieuwe jaar een gratis abonnement aan een vriend of vriendin. Je bewijst hem er ongetwijfeld een dienst mee, en de administrateur zul je er zeker mee verblijden. Het is zoals jullie weten, tegenwoordig br. A. Beukers. Je vindt zijn adres en alle verdere nodige gegevens op de voorpagina van dit blad. Hij is ter zake kundig en doet zijn werk voortreffelijk. We gunnen hem veel werk en daar kunnen jullie voor zorgen.

Ik wil ook nog wel even denken aan onze eindredacteur Ds. G. Blom. Het is een zeer bescheiden man, die zichzelf nooit noemen zal. Laat mij het daarom maar eens doen. Hij wordt al wel ouder, maar het is aan zijn werklust en werkkraft nog niet te merken. Hij moet er elke veertien dagen maar weer zorg voor dragen dat Bewaar het Pand vol is. Hij verzamelt kopy en vult het ontbrekende zelf altijd weer aan. Het lijkt allemaal zo eenvoudig, maar ik kan jullie verzekeren dat het een hele klus is iedere keer weer. Als het over eten gaat, zei mijn moeder vroeger wel eens: Het is gauwer opgegeten dan klaar gemaakt. Nu, zo is het met een krant ook. We wensen onze eindredacteur daarom ook in 1982 een goed jaar toe. Kracht om te werken en de gunst des Heeren daarop.

Want dat laatste is het beste en het meeste en dat hebben we allemaal van node.

En nu ga ik maar stoppen met dit inleidende woord op het jaar 1982, want anders komen we niet eens aan de tekst toe, die we hierboven hebben afgeschreven. En ik neem aan dat jullie daar toch wel weer belangstellend naar zijn.

Simson, zo moeten wij het ons maar voorstellen, heeft de leeftijd van zo ongeveer twintig jaren bereikt, als er in vers 25 over hem geschreven wordt: En de Geest des HEEREN begon Hem bij wijlen te drijven in het leger van Dan, tussen Zora en tussen Estaol.

Twintig jaren, dan ben je zo ongeveer volwassen. Als de Geest des Heeren hem bij wijlen begon te drijven, dan vragen jullie je natuurlijk af: Wat betekent dat eigenlijk? Ik geloof dat de kanttekenaren een heel goede uitleg hebben gegeven. Je kunt het zelf nagaan in de statenvertaling met kanttekening, als je die tenminste rijk bent. En als je die niet hebt, is het echt geen weggegooid geld als je er één zou kopen.

Het betekent: De Geest des Heeren begon hem op een bijzondere wijze te porren en te bewegen, om in zijn roeping te ijveren, en gelegenheid te zoeken tot verlossing van Israël uit de hand der filistijnen. Het Hebreeuwse woord door drijven vertaald, heeft verschillende betekenissen, als van gang, voetstap, eenmaal, of meermalen, beurt, reis, en wordt ook genomen voor een aanbeeld, waarop men de enen slag voor en de andere na, of bij beurten en wijlen slaat. Waarvan voorts de betekenis komt van slaan, drijven, aandrijven, alsof een smid op een aanbeeld sloeg. Hij werd dan gedreven naar het leger van Dan. In de grondtaal staat voor leger Machane-Dan. Het woord Machane dat in Richt. 13 : 12 onvertaald gebleven is, geeft een kleine plaats te kennen, tussen Zora en tussen Estaol. Het stond bekend als een kamp van Dan, een legerplaats. Dan is de stam waaruit Simson voortgekomen is. Op dat

Voor de vele blijken van meeleven bij het overlijden van mijn vrouw, onze moeder, schoonmoeder en grootmoeder en overgrootmoeder

GEERTJE TAMMINGA-SALVERDA

zeggen we u allen hartelijk dank.

Namens de familie
J. Tamminga.

plaatsje bevond zich dan een leger dat uit de stam van Dan was voortgekomen, dat zich enigszins zocht te verweren tegen de invallen van de filistijnen. Als Simson daar inkwam dan gevoelde hij zich tot geweldige dingen in staat ten gunste van het volk Israël en dan tegen de filistijnen. Dat is uiteindelijk in de dienst van God, tegen een Gode vijandige macht. Want zo lagen toch de verhoudingen. Die drijving kwam dan niet uit Simson zelf voort, maar het was een werk van God in hem. Ook hierin is Simson een type geweest van de Heere Jezus Christus, die door de Heilige Geest altijd werd geleid en dan ten

gunste van Zijn volk, in de strijd tegen de macht van de vorst der duisternis. En wat nu in Simson werd afgebeeld en in de Heere Jezus Christus is vervuld, daar wordt door Gods kinderen bij wijlen, tijden en ogenblikken, nog iets van gevoeld. Dat gebeurt niet altijd. Want de wind waait waarheen hij wil en ook wanneer hij wil. Dat wil zeggen de werkingen van de Heilige Geest zijn vrijmachtige werkingen. Het is dan eens erg en dan weer minder erg, doch als de drijving er is, dan zijn hart en zinnen bereid om het leven restloos in de dienst des Heeren te stellen. Om te strijden tegen de

vijanden. Dat zijn dan de duivel, de wereld en het eigen boze vlees. Niet in eigen kracht, maar alleen in Gods kracht, door de Geest gewerkt, is men dan in staat om kloeke daden te doen. Men kan dan in de kracht des Geestes de boze wederstaan en uiteindelijk de overhand behouden. Dan is men voor eeuwig behouden. Welzalig hij die al zijn kracht en hulp alleen van U verwacht! Doen jullie dat ook?

Jullie aller vriend,

Ds. H.C.v.d. Ent.

ALLE BEGRIP TE BOVEN (85)

19. Frances en haar zonen (6).

Hierdoor kon zij schrijven: „'s Morgens, als ik enige tegenstand gevoelde vanwege de moeite waarin ik verkeerde, werden de woorden: „Hoor aandachtig naar Mij” ingefluisterd met een stem die niet misverstaan kon worden. De Heere heeft mijn ruwe plaatsen effener gemaakt dan ik kon verwachten en begunstigd met voedsel voor mijn ziel uit Zijn Woord”.

Over haar terugkeer voor een poos naar haar vroegere gang, schrijft ze zes maanden later: „Ik zie terug en gedenk de handelingen des Heeren met mij en ik word er toe gebracht de weg te beproeven waarin ik uitgeholpen was en te zien of het van de Heere was of niet, om mijn eigen gemak en welstand te begunstigen en die van mijn geliefde man. Ik hoopte de zegen des Heeren in onze eigen effen weg bij het zo voortgaan te ondervinden; ik bad ernstig dat het zo mocht wezen en de Heere had in Zijn rechtvaardigheid mij zo kunnen laten voortschieten in deze weg, terwijl ik zo in de strik gehouden werd, dat ik niet kon zien waar ik was, als Hij niet in grote genade mijn ogen geopend had om de verkeerde hulp te zien, die mij van de smalle weg lokte. Moge de Heere mij vergeven! Ik sta versteld over het kenmerk van verborgen onderwijzing van de Heilige Geest als Hij het woord aan mijn hart toepast. En nu, hoe zal ik mij uitdrukken wat ik gevoelde toen ik mijn weerloze staat zag en het grote gevaar en de verwarring van de weg voor mij? Ik was als het ware verslagen en voelde bitter de vijandschap van mijn hart tegen de wegen Gods en dit vermeerderde slechts mijn moeite, want ik zou zeer vernederd moeten zijn. Ik voelde me gedwongen om me weer van de Kerk te onttrekken, want al bood mijn geliefde man geen tegenstand of vijandschap, toch was ik erg bang voor zijn openbare bediening. Het is echter een zeer tere en bittere beproeving voor ons beiden en als we er bij stilstaan overstelpt ons het verdriet. Maar de kracht die ik gevoeld heb om deze last op de Heere te werpen en de trekking van mijn hart om Hem met vermeerderde ernst te zoeken is de enige hoop en bemoediging die ik heb, dat Hij mij leidt „in de weg der gerechtigheid temidden van de paden van oordeel”. Hij opent ook zo liefelijk Zijn Woord voor mij in het verborgene en maakt het zeer dierbaar en voedzaam”.

De zachte Frances werd zo geleid op een zeer doornig pad en haar dagboek, alleen een notitie elke vier of vijf maanden, bevat haast altijd een aantekening als: „Vanmiddag was ik overstelpt door de moeite die mijn houding aan mijn man veroorzaakt”.

Mr. Bourne liet in grote fijngevoeligheid na zich in het geschil tussen man en vrouw te mengen, maar hij had een lange brief aan Mrs. Benson geschreven, ongeveer een jaar voordat zij zich aan de Kerk onttrok, waaruit we enkele gedeelten kunnen overnemen:

„Ik heb uw brief aan uw zuster Matilda gezien en heb die zeer vertroostend en bemoedigend gevonden. Ik weet van niemand in een moeilijker situatie dan van u, daar u weerstand moet bieden aan die geestelijke verdenking waarvan gesproken wordt in de Schrift, en dat is zo nodig voor ons allen, omdat het gezegd is, dat de dagen boos zijn. Het schijnt dat de Heere u allang aan het oefenen is geweest en dat het u niet helemaal toegelaten is geweest u met een doof oor af te wenden. Niets toont echter het werk meer waar te zijn dan in zeer moeilijke plaatsen waarin het God behaagt om Zijn volk soms te brengen. Hoe vaak heb ik tot op de bodem van mijn hart gevoeld een duidelijk besef, dat God niet met Zich laat spotten. De waarneming hiervan is veel dieper geweest dan ik kan uitdrukken. Ik heb velen veel ongemak zien lijden wegens hun godsdienstige belijdenis, die toch nooit veranderd van hart waren en wier gesprekken schandelijk waren. Ik heb het beleefd, dat zulken tot een vreselijk einde komen en daarom bleef ik bij de ontdekkingen die ik van binnen opgedaan heb en ik ben gedwongen om mijn toevlucht te nemen tot de vele bezoeken die ik in het verleden van de Heere heb ontvangen en in de geest werkzaam te zijn, opdat zo mogelijk deze bezoeken zich gedurig mogen herhalen.

Daarom deed het mij genoegen dat u de verschillende tijden in gedachten bracht, waarin de Heere aan u verschenen was. Kunnen deze dingen voor niets gebeuren? Waarlijk, zij moeten het werk van God zijn geweest en ik heb tenslotte ondervonden dat de Heere Zijn werk erkent en gezegd heeft: „Houd dat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme”.

Omstreeks die tijd schreef Mr. Bourne aan Bernard: „Ik wou dat ik bij machte was om de vader van onze lieve jonge vrienden te helpen. De krachtige hand des Heeren is over hen allen en er is een moeilijk punt te passeren en dat is dat onze vriend van zijn zoons, die God vrezen, raad krijgt. Als hij eisen stelt die in strijd zijn met het ware onderwijs van God mag hij zijn eigen zaak verdedigen, maar hij zal uiteindelijk zo'n stap bewenen met een ernstige weeklacht. O, dat God in Zijn oneindige genade zijn hart verzachten mocht om de waarheid te ontvangen en dat de ogen van zijn verstand verlicht mocht worden om de hoop van zijn roeping te kennen.

JOHANNUS

Hét elektronische orgel voor klassieke muziek.

OPUS 18

JOHANNUS orgel
vanaf f 8.300,—.

Dealer van o.a.: JOHANNES, VISCOUNT, OMEGA. Komt u eens geheel vrijblijvend deze orgels beluisteren en bespelen. Ook kunt u de 4-kanalen akoestiek beluisteren.

- * Landelijke service
- * Hoge inruil
- * Franco thuis door heel Nederland
- * Gaarne telefonische afspraak

nie. deij
VIANEN
Orgels

Voorstraat 89
Tel. 03473-76170

**Uitgeverij
Boekhandel
G. KOOL**

Het adres voor
al Uw goede boeken

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

EEN PAAR POND TE ZWAAR ?

Dat is te verhelpen! 3 keer per dag 2 geheel plant-aardige Vermagerings-tabletjes en u bereikt uw ideale gewicht! Kuur voor een maand f 15,—

Tevens uit voorraad leverbaar meer dan 40 kruidenmengsels o.a. Hoge Bloeddruk, Slape-loosheid, Vernauwde Bloedvaten, Spataderen, Hoofdpijn, Migraine, Zenuwen. Kuur voor een maand f 12,50.

DROGISTERIJ SIKKING

Barrevoetstraat 5,
2011 WL Haarlem.
Tel. 023 - 312882, b.g.g. 023
324606. Postgiro 190609.

vakantiecentrum
de VERRASSING
op TEXEL

heeft er een aangrenzend pand bij. Komt u het ook uitproberen? Volledig pension, verwarmde kamers, prijs slechts f. 42,50 p.p.d. Al 26 jaar het adres voor pension, sta-caravans en bungalows. Neem vrijblijvend even contact op. Tel 02223 - 661 of 391.

Ds. en mevrouw H. van Leeuwen-van Rook-huyzen wensen aan alle lezers van ons blad van harte Gods onmisbare zegen over 1982 toe.

Psalm 4 : 7: Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o HEERE!

HORSTLAAN 55, 3971 LB DRIEBERGEN

uitgeverij-boekhandel
STARK-TEXEL

een **HANDREIKING**
— over huwelijksmoraal
— zwangerschap
— en gezinsvorming
door B. J. Zijl met een 'ten geleide' door ds. J. van Haaren
ISBN 90 6398 360 3 prijs f. 9,75
ook verkrijgbaar in de boekhandel
postbus 302
1794 ZG Oosterend Nh.
tel. 02223-661 of 495

uitgeverij-boekhandel
STARK-TEXEL

een **HANDREIKING**
— over achtergronden
— consequenties
— en roeping
in verband met de wetgeving over abortus provocatus
ISBN 90 6398 420 0 prijs f. 15,95
ook verkrijgbaar in de boekhandel
postbus 302
1794 ZG Oosterend Nh.
tel. 02223-661 of 495